

Lomake uuden säteilylain hallituksen esityksen kommentointia varten

Kommentoija: Yliopistonlehtori Marja Ekholm pvm:13.1.2017			
Organisaatio: Helsingin yliopisto			
Kommentin numero	Luku, sivun nro/§	Yleinen kommentti/ Ehdotus uudeksi tekstiksi/ Yksittäinen korjaus	Perustelut
1	13/ 107-108 ja 198/ 91 §	Suora lainaus: ”Suuhygienistillä, jolla on riittävä käytännön kokemus ja joka on suorittanut säädetyt lisäkoulutuksen, on rajattu oikeus antaa lähete intraoraaliröntgentutkimukseen potilaan hoitosuunnitelman mukaisesti, kun hammaslääkäri on tehnyt taudinmäärityksen, arvioinut röntgentutkimuksen tarpeen ja kirjannut sen potilaan hoitosuunnitelmaan.”	<p>Intraoraalitutkimus käsittää purusiivekekuvat (bite-wing-kuvat), periapikaalikuvat ja okklusaalikuvat. Suuhygienistin toimenkuvaan ei kuulu leukojen alueen sairauksien diagnostiikka tai hoitotoimenpiteet ehkäisevää karieshoitoa tai kiinnityskudossairauksien hoitoa lukuunottamatta. Periapikaalikuvia ja okklusaalikuvia käytetään diagnostiikan apuna epäiltäessä hammasytimen tulehdusta tai haluttaessa diagnosoida hammasta ympäröivän luukudoksen tilannetta (esim. hammasperäisiä kystia tai kasvaimia) tai etsittäessä ylilukuisia hampaita. Suuhygienistin työnkuvaan kuuluvien kariksen ja kiinnityskudossairauksien diagnostiikan apuvälineeksi riittää läheteoikeus purusiive eli bite wing-röntgenkuvauksiin. Ei ole hammaslääketieteellisiä perusteita laajentaa suuhygienistin läheteoikeuksia intraoraalikuvauksiin, ainoastaan bite wing- kuvauksiin.</p> <p>Lisäksi on syytä huomioida, että Suomessa on noin 20 työikäistä suurradiologia. Kuka nämä suuhygienistien lähettämät ja ottamat röntgentutkimukset tulkitsee? Miten röntgentutkimuksen tulokset yhdistetään potilaan kliiniseen tilanteeseen? Vain hammaslääkäreillä/lääkäreillä on oikeus tulkita röntgentutkimuksia. Tilanne on aivan erilainen lääkäripuolella, jossa radiologit tulkitsevat röntgenkuvat</p>

			pääsääntöisesti. Kuvantamisketjun kaikki osat tulisi pohtia ennen kuin tehdään merkittävä muutos yhteen kuvantamisketjun osaseen.
7	13/ 107-108/ 91 §	”Sairaanhoitajien ja suuhygienistien peruskoulutus pitää koulutuksen järjestäjien arvion mukaan jo nykyisellään sisällään suurelta osin niitä osaamisvaatimuksia, joita läheteoikeuden myöntäminen edellyttäisi. Suuhygienistien peruskoulutukseen kuuluu röntgenkuvan ottaminen. Kouluttajien arvion mukaan paras tapa toteuttaa vaadittava lisäkoulutus olisi yhteistyössä Sosiaali- ja terveysministeriön, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kesken valmistettava verkkopohjainen koulutus, jota ammattikorkeakoulut toteuttaisivat. Näin toteutettuna koulutuksen kustannukset eivät muodostuisi kovin suuriksi.”	Suuhygienistien perusopintoihin kuuluva säteilysuojelukoulutus ja kliininen kuvausharjoittelu ei anna työelämän valmiuksia intraoraalitutkimusten lähetteen tekemiseen eikä kuvauksen suorittamiseen. Suuhygienistit joudutaan täydennyskouluttamaan työpaikalla, vaikka he olisivat vastavalmistuneita. Tämä koskee ainakin Helsingin Metropoliasta valmistuneita. Nyt ollaan tekemässä läheteoikeuksiin merkittävää muutosta, jota aiemmin ei ollut.. Potilasturvallisuudesta tulee huolehtia ja koulutukseen tulee ohjata riittävät taloudelliset resurssit. Verkkokoulutuksella ei saavuteta riittävää osaamistasoa lähetekäytäntöjen osalta ja suuhygienistien säteilysuojelukoulutus tulisi ammattikorkeakouluissa tapahtua radiografian ja sädehoidon koulutusohjelman puitteissa.
		Pykälän 3 momentissa esitetään säädettäväksi, että hammasröntgenkuvauksiin ammatillisen koulutuksen saanut henkilö voisi tehdä lääkärin ohjeiden mukaan tavanomaisia hammasröntgenkuvauksia. Tavanomaisilla hammasröntgentutkimuksilla tarkoitetaan tällä hetkellä intraoraali-, kefalostaatti- ja panoraatomografiakuvauksia. Uusien teknologioiden ja menetelmien käyttöön ottamiseksi tarvitaan hammasröntgenkuvauksiin ammatillisen koulutuksen saaneen henkilön lisäkoulutusta tai tutkimuksen tekemiseen perehdytetty röntgenhoitaja. Kun tietty kuvantaminen yleistyy ja sisältyy edellä tarkoitettuun ammatilliseen koulutukseen valtakunnallisesti, niin siitä voi tulla ‘tavanomaista’. Näin voi käydä esimerkiksi kartiokeilatietokonetomografian (KKTT) kohdalla, joka ei ole vielä tavanomaista kuvantamista.	HLL-perustutkiminnon oppimisvaatimuksiin ei missään Suomen hammaslääketieteen perusopetusta antavassa yliopistossa kuulu KKTT-tutkimukset muuten kuin kuvausindikaatioiden osalta. Valmistuvalla hammaslääkärillä ei ole valmiuksia KKTT-laitteen käyttöön tai kuvausten optimointiin eikä KKTT-kuvien tulkintaan vaan tämä vaatii merkittävää täydennyskouluttautumista tai suurradiologian EHL:n tutkintoa. Näin ollen hammasröntgenkuvauksiin ammatillisen koulutuksen saanut henkilö ei voi peruskoulutetun hammaslääkärin ohjauksessa tehdä KKTT-kuvauksia. Ei ole nähtävissä, että HLL-tutkiminnon oppimistavoitteita KKTT-koulutuksen osalta oltaisiin muuttamassa.

